Journal of
Babol University of Medical Sciences
مجله علمی دانشگاه علوم پزشکی بابل
e-ISSN: 2251-7170 p-ISSN: 1561-4107

Satisfaction of Students at Mazandaran University of Medical Sciences with the Performance of Their Advising Professors

M. R. Andarvazh (PhD)[1], S. Moradi (MD)[*1], S. K. Hashemi (MSc)[2]

1.Education Development Center, Mazandaran University of Medical Sciences, Sari, I.R.Iran.
2.Nassibeh Faculty of Nursing and Midwifery, Mazandaran University of Medical Sciences, Sari, I.R.Iran.

*Corresponding Author: S. Moradi (MD)
Address: Education Development Center, Mazandaran University of Medical Sciences, Sari, I.R.Iran.
Tel: +98 (11) 33044329. **E-mail:** d.smor86@yahoo.com

Article Type
Research Paper

Received:
Feb 19th 2025
Revised:
Apr 5th 2025
Accepted:
May 5th 2025

ABSTRACT

Background and Objective: One of the duties of university faculty members is to provide advice and guidance. The Ministry of Health has sought to facilitate this by approving the regulations for advising professors in the past two decades. The present study was conducted to investigate the satisfaction level of students at Mazandaran University of Medical Sciences with the performance of advising professors.

Methods: This cross-sectional study was conducted on all students in 2019 using a questionnaire. The questionnaire was designed with 27 questions in two sections, including personal information and questions related to students' satisfaction with their advising professors, in 5 areas (including academic guidance, identification of vulnerabilities, familiarity with regulations, supporting talented students, and overall satisfaction) based on a five-point Likert scale from very low to very high, and the opinions of 365 students were evaluated.

Findings: Students' satisfaction with their advising professors was at an average level. A significant difference was observed between the mean scores of the questionnaire and the variables of faculty, educational level, field, course continuity, marital status, and age ($p<0.001$). However, there was no significant difference between gender ($p=0.225$), course type ($p\geq0.9$), being native or non-native ($p=0.195$), place of residence ($p=0.429$), GPA ($p=0.120$), academic semester ($p=0.128$), counseling semesters ($p\geq0.9$), and academic probation record ($p=0.648$). The highest satisfaction was reported in the school of Advanced Technologies in Medicine, Specialized Doctorate Degree, nanobiotechnology field, non-continuous course, and divorced students.

Conclusion: The results indicate average student satisfaction with advising professors. To increase this satisfaction, professors should be empowered in counseling and counseling centers should design joint educational programs.

Keywords: *Satisfaction, Medical Students, Advising Professor, Mazandaran*.

Cite this article: Andarvazh MR, Moradi S, Hashemi SK. Satisfaction of Students at Mazandaran University of Medical Sciences with the Performance of Their Advising Professors. *Journal of Babol University of Medical Sciences*. 2025; 27 (Suppl 1): e5.

[DOI: 10.22088/JBUMS.27.SUPPLEMENT_1._MEDICAL_EDUCATION_.5]

Copyright © 2024 Babol University of Medical Sciences. Published by Babol University of Medical Sciences. This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International license (https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/). Noncommercial uses of the work are permitted, provided the original work is properly cited.

Journal of
Babol University of Medical Sciences
مجله علمی دانشگاه علوم پزشکی بابل
e-ISSN: 2251-7170 p-ISSN: 1561-4107

میزان رضایت دانشجویان علوم پزشکی مازندران از عملکرد اساتید مشاور

محمدرضا اندرواژ (PhD)[۱]، سیاوش مرادی (MD)[۱*]، سیده کلثوم هاشمی (MSc)[۲]

۱. مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مازندران، ساری، ایران
۲. دانشکده پرستاری و مامایی نسیبه، دانشگاه علوم پزشکی مازندران، ساری، ایران

نوع مقاله
مقاله پژوهشی

دریافت:
۱۴۰۳/۱۲/۱
اصلاح:
۱۴۰۴/۱/۱۶
پذیرش:
۱۴۰۴/۲/۱۵

چکیده

سابقه و هدف: یکی از وظایف اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها، ارائه مشاوره و راهنمایی است. وزارت بهداشت با تصویب آئین نامه استاد مشاور در دو دهه گذشته، به دنبال تسهیل این امر بوده است. هدف از این مطالعه، بررسی میزان رضایت دانشجویان علوم پزشکی مازندران از عملکرد اساتید مشاور می‌باشد.

مواد و روش‌ها: این مطالعه مقطعی در سال ۱۳۹۸ بر روی کلیه دانشجویان با استفاده از پرسشنامه انجام شد. پرسشنامه با ۲۷ سوال در دو بخش شامل اطلاعات فردی و سوالات مربوط به رضایت دانشجویان از اساتید مشاور، در ۵ حیطه (شامل هدایت تحصیلی، شناسایی آسیب پذیری‌ها، آشنایی با مقررات، حمایت از استعدادها و رضایت کلی) و با مقیاس لیکرت پنج گزینه‌ای از خیلی کم تا خیلی زیاد طراحی گردید و نظرات ۳۶۵ نفر از دانشجویان مورد ارزیابی قرار گرفت.

یافته‌ها: رضایت دانشجویان از اساتید مشاور، در سطح متوسط ارزیابی شد. تفاوت معنی‌داری بین میانگین نمرات پرسشنامه و متغیرهای دانشکده، مقطع، رشته، پیوستگی دوره، وضعیت تاهل و سن مشاهده شد ($p<۰/۰۰۱$). اما بین جنسیت ($p=۰/۲۲۵$)، نوع دوره ($p\geq۰/۹$)، بومی/ غیربومی ($p=۰/۱۹۵$)، محل اقامت ($p=۰/۴۲۹$)، معدل ($p=۰/۱۲۰$)، ترم تحصیلی ($p=۰/۱۲۸$)، ترم‌های مشاوره ($p\geq۰/۹$) و سابقه مشروطی ($p=۰/۶۴۸$)، تفاوت معنی‌داری وجود نداشت. بیشترین رضایت در دانشکده نوین پزشکی، مقطع دکتری تخصصی، رشته نانوبیوتکنولوژی، دوره ناپیوسته و افراد جدا شده گزارش شد.

نتیجه‌گیری: نتایج نشان دهنده رضایت متوسط دانشجویان از اساتید مشاور است. برای افزایش این رضایت، اساتید باید در مشاوره توانمند شوند و مراکز مشاوره برنامه‌های آموزشی مشترکی طراحی کنند.

واژه‌های کلیدی: رضایتمندی، دانشجویان علوم پزشکی، استاد مشاور، مازندران.

استناد: محمدرضا اندرواژ، سیاوش مرادی، سیده کلثوم هاشمی. میزان رضایت دانشجویان علوم پزشکی مازندران از عملکرد اساتید مشاور. مجله علمی دانشگاه علوم پزشکی بابل. ۱۴۰۴؛ ۲۷ (ویژه نامه ۱): e۵.

▣ این مقاله مستخرج از طرح تحقیقاتی به شماره ۶۰۳۵ دانشگاه علوم پزشکی مازندران می‌باشد.

* مسئول مقاله: دکتر سیاوش مرادی
آدرس: ساری، دانشگاه علوم پزشکی مازندران، مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی. تلفن: ۳۳۰۴۴۳۲۹-۰۱۱
رایانامه: d.smor86@yahoo.com

[DOI: 10.22088/JBUMS.27.SUPPLEMENT_1,_MEDICAL_EDUCATION,_.5]

مقدمه

یکی از وظایف اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها، ارائه مشاوره و راهنمایی است. وزارت بهداشت با تصویب آئین نامه استاد مشاور در دو دهه گذشته، به دنبال تسهیل این امر بوده است. Harden و همکاران، چهره شناخته شده در آموزش پزشکی، نقش‌های گوناگونی را برای اعضای هیئت علمی تعریف می‌کند، از جمله نقش‌های اصلی مانند فراهم کننده اطلاعات و تسهیل کننده و نقش‌های فرعی مانند منتور و ارزیاب می‌باشد (۱). در این راستا، وزارت بهداشت ایران نیز با هدف ارتقای سطح آموزشی دانشجویان، آیین نامه استاد راهنما را در سال ۱۳۸۲ تصویب و سپس با تغییراتی در سال‌های ۱۳۸۸ و ۱۳۹۷، تحت عنوان آیین نامه استاد مشاور، به دانشگاه‌ها ابلاغ کرد. هدف از این آیین نامه، هدایت تحصیلی دانشجویان و تلاش برای پیشگیری از افت تحصیلی، ارتقاء علمی و رفع مشکلات آموزشی، پژوهشی، فردی و اجتماعی آنان است (۲).

آیین نامه، استاد مشاور را به عنوان عضوی از هیئت علمی معرفی می‌کند که مسئولیت هدایت و مشاوره دانشجویان را در زمینه‌های مختلف بر عهده دارد. با گذشت حدود دو دهه از اجرای این آیین نامه، این پرسش مطرح می‌شود که میزان رضایت دانشجویان از این طرح و بهره مندی آن‌ها از توانمندی‌های اساتید مشاور چگونه بوده است؟ پژوهش حاضر در نظر دارد با بررسی میزان رضایت دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی مازندران از عملکرد اساتید مشاور، چالش‌های موجود را شناسایی و راهکارهای مناسب برای بهبود این برنامه را ارائه دهد. این مطالعه با طراحی و توزیع پرسشنامه رضایت سنجی، به ارزیابی عملکرد اساتید مشاور از دیدگاه دانشجویان می‌پردازد، زیرا تاکنون مطالعه جامعی در این زمینه در دانشگاه علوم پزشکی مازندران صورت نگرفته است.

مواد و روش ها

این مطالعه مقطعی پس از تصویب در کمیته اخلاق دانشگاه علوم پزشکی مازندران با کد IR.MAZUMS.REC.1398.6035، در سال تحصیلی ۱۳۹۸ در دانشگاه علوم پزشکی مازندران انجام شد. جامعه آماری، کلیه دانشجویان این دانشگاه بودند و حجم نمونه با استفاده از جدول مورگان، ۳۶۵ نفر تعیین شد. نمونه گیری به صورت سهمیه‌ای انجام گرفت، به این ترتیب که تعداد دانشجویان هر دانشکده مشخص و سپس به صورت تصادفی از هر رشته انتخاب شدند.

ابزار جمع آوری داده ها پرسشنامه ای محقق ساخته بود که شامل دو بخش بود: اطلاعات فردی و سوالات مربوط به رضایت دانشجویان از اساتید مشاور. این سوالات در پنج بعد (هدایت تحصیلی، شناسایی آسیب پذیری ها، آشنایی با مقررات، حمایت از استعدادها و رضایت کلی) و با مقیاس لیکرت پنج گزینه ای (از خیلی کم تا خیلی زیاد) تنظیم شده بود.

برای تعیین روایی محتوایی پرسشنامه، از روش‌های کیفی و کمی استفاده شد. در روش کیفی، پرسشنامه در اختیار ۲۰ متخصص قرار گرفت تا نظرات خود را در خصوص دستور زبان، جمله بندی و قرارگیری عبارات ارائه دهند. برای بررسی روایی کمی از شاخص نسبت روایی محتوا (CVR) استفاده شد. از متخصصان خواسته شد تا هر سوال را بر اساس طیف سه قسمتی (ضروری، مفید ولی غیرضروری، غیرضروری) ارزیابی نمایند. دامنه قابل قبول CVR با توجه به تعداد متخصصان (۲۰ نفر)، ۰/۴۰ و بالاتر در نظر گرفته شد (۳) و در نهایت ۹ گویه حذف شدند. همچنین در راستای بررسی اعتبار صوری، شاخص نمره تاثیر (IS) با طیف لیکرت پنج قسمتی (خیلی ضعیف، ضعیف، متوسط، قوی و خیلی قوی) مورد محاسبه قرار گرفت که بر اساس آن تمامی گویه‌های مورد استفاده از نمره بالای ۱/۵ برخوردار بودند (۳). نتایج مربوط به بررسی روایی صوری و محتوایی در جدول ۱ آمده است.

پایایی درونی پرسشنامه با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ پس از تکمیل پرسشنامه توسط ۴۱ دانشجو، ارزیابی شد. مقدار آلفای کرونباخ بیش از ۰/۹ به دست آمد که نشان دهنده پایایی بسیار خوب پرسشنامه بود. نمره رضایت کلی با جمع امتیازات هر گزینه محاسبه شد و بر اساس آن، سطوح مختلف رضایت (خیلی کم، کم، متوسط، بالا، خیلی بالا) تعریف شدند.

پرسشنامه‌ها در ۹ دانشکده و پردیس دانشگاه علوم پزشکی مازندران در بین دانشجویان مقاطع مختلف، توزیع و پس از تکمیل، جمع آوری شدند. داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار IBM SPSS 21 تحلیل شدند. برای تعیین نرمال بودن متغیرهای کمی از آزمون کولموگروف–اسمیرنوف استفاده شد و با توجه به غیرنرمال بودن توزیع داده‌ها، از آزمون‌های ناپارامتریک کروسکال–والیس و من ویتنی برای تحلیل داده‌ها استفاده شد. همچنین، همبستگی متغیرها با ضریب اسپیرمن محاسبه گردید.

[DOI: 10.22088/JBUMS.27.SUPPLEMENT_1_MEDICAL_EDUCATION_.5]

جدول ۱. شاخص های روایی و میانگین وزنی پاسخ دانشجویان به هر یک از گویه‌های پرسشنامه

حیطه	ردیف	گویه	CVR*	IS**	میانگین وزنی
هدایت و نظارت مستمر بر روند تحصیلی دانشجویان	Q1	در طول هفته طبق برنامه منظم و از پیش تعیین شده به استاد مشاورم دسترسی دارم.	۰/۸	۴/۲۵	۵۶/۲
	Q2	در زمان اخذ و حذف واحدهای درسی از راهنمایی استاد مشاورم برخوردار می‌باشم.	۰/۸	۴/۵	۵۹/۷
	Q3	در صورت نیاز به تصمیم‌گیری‌های آموزشی (تغییر رشته/ انتقال/ میهمانی/ مرخصی) از راهنمایی استاد مشاورم برخوردار می‌باشم.	۰/۸	۴/۱	۸۹/۴
	Q4	استاد مشاورم از وضعیت تحصیلی گذشته و فعلی‌ام آگاه بوده و نسبت به پیگیری آن در آینده اقدام می‌کند.	۰/۷	۴	۶۱/۱
	Q5	استاد مشاورم مرا جهت انجام کارهای آموزشی تشویق می‌کند.	۰/۷	۴	۶۳/۵
شناسایی زمینه های آسیب پذیر و عوامل غیر آموزشی موثر بر وضعیت آموزشی دانشجویان	Q6	استاد مشاورم از وضعیت روحی و روانی‌ام (مسائلی نظیر افسردگی، اضطراب و ...) آگاه بوده و راهنمایی لازم را به من ارائه می‌دهد.	۰/۷	۴	۵۴/۹
	Q7	استاد مشاورم در خصوص مسائل مربوط به اخلاق و رفتار راهنمایی لازم را به من ارائه می‌دهد.	۰/۸	۳/۹	۵۸/۶
آشنا نمودن دانشجویان با واحدهای مختلف دانشکده و دانشگاه و مقررات و فرآیندهای آموزشی	Q8	استاد مشاورم در خصوص شرائط استفاده از مرکز مشاوره دانشجویی دانشگاه، راهنمایی لازم را به من ارائه می‌دهد.	۰/۸	۴/۱۵	۵۵/۴
	Q9	توسط استاد مشاورم با مقررات و ضوابط آموزشی دانشگاه آشنا شدم.	۰/۸	۴/۱۵	۵۹/۴
	Q10	توسط استاد مشاورم با مقررات و ضوابط پژوهشی دانشگاه آشنا شدم.	۰/۴	۴/۱	۶۱/۲
	Q11	توسط استاد مشاورم با مقررات و ضوابط دانشجویی و انضباطی دانشگاه آشنا شدم.	۰/۸	۴/۳۵	۵۷/۵
	Q12	استاد مشاورم در جهت پذیرش مسئولیت شغلی در آینده، راهنمایی لازم را به من ارائه می‌دهد.	۰/۶	۴/۴	۶۱/۶
شناسایی و حمایت از استعدادهای درخشان و هدایت دانشجویان برتر	Q13	استاد مشاورم در زمینه ادامه تحصیل، راهنمایی لازم را به من ارائه می‌دهد.	۰/۵	۳/۵۸	۶۲/۸
	Q14	استاد مشاورم در زمینه روش‌های صحیح مطالعه، راهنمایی لازم را به من ارائه می‌دهد.	۰/۴	۳/۸۵	۵۹/۷
	Q15	استاد مشاورم در زمینه قوانین و مقررات مربوط به دانشجویان استعداد درخشان، راهنمایی لازم را به من ارائه می‌دهد.	۰/۵	۳/۸۵	۵۶/۲
	Q16	استاد مشاورم جهت شناسایی استعدادها و توانایی‌های بالقوه‌ام و شکوفایی آن تلاش می‌کند.	۰/۴	۳/۸۵	۵۶
	Q17	استاد مشاورم در جهت اتخاذ تصمیم مناسب و تقویت روحیه خود راهبری، راهنمایی لازم را به من ارائه می‌دهد.	۰/۶	۳/۵	۵۴/۹
رضایت کلی	Q18	به طور کلی از استاد مشاور تحصیلی‌ام رضایت دارم.	۰/۹	۴/۴۵	۴۸/۲

*CVR: Content Validity Ratio, **IS: Impact Score

[DOI: 10.22088/JBUMS.27.SUPPLEMENT_1_MEDICAL_EDUCATION_.5]

یافته ها

در این مطالعه ۳۶۵ دانشجو شرکت جستند. درصد فراوانی دانشجویان شرکت کننده در مطالعه به تفکیک ویژگی‌های پایه‌ای در جدول ۲ آمده است. میانه سنی دانشجویان ۲۳ سال بوده و میانگین معدل تحصیلی دانشجویان ۱/۳۸±۱۶/۵۲ بود. همچنین متوسط تعداد ترم‌های برخوردار از استاد مشاور ۴ نیمسال بوده است. میانگین وزنی پاسخ ۳۶۵ دانشجو به همراه شاخص‌های روایی صوری (IS) و محتوایی (CVR) هر یک از گویه‌های پرسشنامه در جدول ۱ آمده است.

جدول ۲. درصد فراوانی دانشجویان شرکت کننده در مطالعه به تفکیک ویژگی‌های پایه‌ای

ویژگی	تعداد(درصد)
جنسیت	
زن	۱۴۴(۳۹/۵)
مرد	۲۲۱(۶۰/۵)
دوره	
روزانه	۲۸۷(۷۸/۶)
شهریه پرداز	۷۸(۲۱/۴)
پیوستگی دوره	
پیوسته	۳۱۳(۸۶)
ناپیوسته	۵۲(۱۴)
بومی	
بومی	۲۱۰(۵۷/۵)
غیربومی	۵۵(۴۲/۵)
سابقه مشروطی	
دارای مشروطی	۲۶(۷/۱)
بدون مشروطی	۳۳۹(۹۲/۹)
تاهل	
مجرد	۲۹۲(۸۰)
متاهل	۶۷(۱۸/۴)
جدا شده	۶(۱/۶)
مقطع	
کاردانی	۴(۱/۱)
کارشناسی	۱۵۱(۴۱/۶)
کارشناسی ارشد	۴۵(۱۲/۳)
دکتری عمومی	۱۵۴(۴۱/۶)
دکتری تخصصی	۱۱(۳/۳)
مکان اقامت	
با والدین	۱۴۵(۴۰)
خوابگاه	۱۳۲(۳۵/۹)
خانه مجردی	۵۶(۱۵/۶)
با همسر	۳۲(۸/۵)

[DOI: 10.22088/JBUMS.27.SUPPLEMENT_1,_MEDICAL_EDUCATION,_.5]

میزان رضایت دانشجویان از استاد مشاور تحصیلی در بُعد هدایت و نظارت مستمر بر روند تحصیلی دانشجویان برابر با ۶۶ (رضایت بالا)، در بُعد شناسایی زمینه‌های آسیب پذیر و عوامل غیر آموزشی موثر بر وضعیت آموزشی دانشجویان برابر با ۵۶/۷ (رضایت متوسط)، آشنا نمودن دانشجویان با واحدهای مختلف دانشکده و دانشگاه و مقررات و فرآیندهای آموزشی برابر با ۵۹ (رضایت متوسط)، شناسایی و حمایت از استعدادهای درخشان و هدایت دانشجویان برتر برابر با ۵۷/۹ (رضایت متوسط)، رضایت کلی از استاد مشاور برابر با ۴۸/۲ (رضایت متوسط) بود. در خصوص میانگین ۴ بُعد اول، میزان رضایت دانشجویان برابر با ۵۹/۹ (رضایت متوسط) می‌باشد.

متوسط بارم پرسشنامه به تفکیک ویژگی‌های پایه‌ای و نیز دانشکده‌های تابعه در جداول ۳ و ۴ آمده است. نتایج تحلیل مقایسه‌ای نشان می‌دهد اختلاف متوسط بارم پرسشنامه در بین دانشکده‌ها ($p<۰/۰۰۱$)، در مقاطع تحصیلی مختلف ($p<۰/۰۰۱$)، در بین رشته‌های تحصیلی مختلف ($p<۰/۰۰۱$)، در رشته‌های پیوسته در مقایسه با ناپیوسته ($p<۰/۰۰۱$) و بسته به وضعیت تاهل دانشجویان ($p<۰/۰۰۱$) از منظر آماری برجسته بوده در حالی که روزانه یا شهریه پرداز بودن ($p\geq۰/۹$)، بومی یا غیربومی بودن ($p=۰/۱۹۵$)، داشتن سابقه مشروطی ($p=۰/۶۴۸$) و وضعیت اقامت دانشجویان در خوابگاه و ... ($p=۰/۴۲۹$) از نظر آماری مهم نبوده است. بالاترین میزان رضایت از استاد مشاور در دانشکده فناوری‌های نوین پزشکی، در بین دانشجویان مقطع دکترای تخصصی و در بین دانشجویان رشته‌های ناپیوسته مشهود بوده است.

تحلیل همبستگی بین متغیرهای کمی مطالعه و بارم پرسشنامه در جدول ۵ آمده است. نتایج تحلیل همبستگی نشان می‌دهد همبستگی مستقیم بین معدل دانشجویان و میزان رضایت از استاد مشاور و همبستگی معکوس بین تعداد ترم‌های برخوردار از مشاوره و میزان رضایت از استاد مشاور از منظر آماری برجسته نبوده است.

جدول ۳. مقایسه متوسط بارم پرسشنامه بر اساس ویژگی‌های پایه‌ای

ویژگی‌های پایه‌ای	بارم پرسشنامه		p-value
	میانه	دامنه میان چارکی	
جنسیت			
مذکر	۴۷	۳۱/۷۵	۰/۲۲۵
مونث	۴۲	۳۱	
رشته تحصیلی			
پرستاری	۵۲/۵	۲۶	
مامایی	۴۷	۱۷	
مشاوره در مامایی	۵۳	۲۰/۵	
پرستاری ویژه	۵۹	۵۶/۲۵	
روانپرستاری	۲۷	۳	
پرستاری اورژانس	۴۴	۱۹/۷۵	
پرستاری سالمندی	۴۷	۹	
بایوتکنولوژی پزشکی	۷۴	۰	
نانوتکنولوژی پزشکی	۷۵	۴	
مهندسی بافت	۷۷	۰	<۰/۰۰۱
شیمی دارویی	۴۹/۵	۲۶/۵	
سم شناسی	۵۴	۲۹	
داروسازی بالینی	۴۱/۵	۳۳/۷۵	
فارماسیوتیکس	۳۶	۴	
دندانپزشکی	۳۷/۵	۳۱/۲۵	
بهداشت محیط	۱۹	۱۲	
بهداشت عمومی	۱۸	۴	
مدیریت خدمات بهداشتی	۴۸	۲۶/۵	
بهداشت حرفه‌ای	۴۰	۷	

[DOI: 10.22088/JBUMS.27.SUPPLEMENT_1._MEDICAL_EDUCATION_.5]

اتاق عمل	۴۹/۵	۲۳/۲۵	
انگل شناسی	۶۶	۰	
حشره شناسی	۵۶	۰	
هوشبری	۵۷	۳۴/۵	
کاردرمانی	۴۸	۱۷	
علوم آزمایشگاهی	۷۲	۱۷	
رادیولوژی	۳۸	۲۱/۵	
فناوری اطلاعات سلامت	۳۲	۲۷	
پزشکی	۳۸	۳۶	
قارچ شناسی	۴۹	۰	
ایمونولوژی	۶۵	۲۶	
آمار زیستی	۳۱	۰	
ترکیبات دارویی	۵۲	۰	
مقطع تحصیلی			
کاردانی	۳۸/۵	۱۹/۲۵	
کارشناسی	۴۲	۳۳	
کارشناسی ارشد	۵۲	۲۹	<۰/۰۰۱
دکترای عمومی	۳۹	۳۴	
دکترای تخصصی	۵۵	۴۰	
دوره تحصیلی			
روزانه	۴۳	۳۱	≥۰/۹
شهریه پرداز	۴۸/۵	۳۸/۲۵	
پیوستگی تحصیلی			
پیوسته	۴۱	۳۱	<۰/۰۰۱
ناپیوسته	۵۳	۳۵/۷۵	
مکان اقامت			
با والدین	۴۰	۱۹	
خوابگاه	۴۵/۵	۳۳/۵	۰/۴۲۹
خانه مجردی	۴۳	۳۷/۲۵	
با همسر	۵۲	۴۲/۲۵	
بومی			
می‌باشد	۳۹/۵	۳۳	۰/۱۹۵
نمی‌باشد	۴۸	۳۰	
تاهل			
مجرد	۴۱/۵	۳۰	
متاهل	۵۳	۳۹	<۰/۰۰۱
جدا شده	۵۶/۵	۴۲	
سابقه مشروطی			
دارد	۴۴/۵	۳۵/۵	۰/۸۵۰
ندارد	۴۳	۳۲	

[DOI: 10.22088/JBUMS.27.SUPPLEMENT_1,_MEDICAL_EDUCATION,_.5]

جدول ٤. مقایسه متوسط بارم پرسشنامه در دانشکده‌های تابعه

دانشکده	بارم پرسشنامه		p-value
	میانه	دامنه میان چارکی	
پرستاری و مامایی ساری	۴۹	۲۲/۵	<۰/۰۰۱
فناوری‌های نوین	۷۶/۵	۴/۷۵	<۰/۰۰۱
پرستاری بهشهر	۵۲	۲۷	<۰/۰۰۱
داروسازی	۴۲	۳۱	<۰/۰۰۱
دندانپزشکی	۳۷/۵	۳۱/۲۵	<۰/۰۰۱
بهداشت	۲۰	۱۱/۵	<۰/۰۰۱
پیراپزشکی	۴۸	۳۳	<۰/۰۰۱
پزشکی	۴۴	۳۴/۵	<۰/۰۰۱
پردیس رامسر	۳۹	۳۶	<۰/۰۰۱

جدول ۵. تحلیل همبستگی متغیرهای کمی مطالعه

متغیرهای کمی	همبستگی با بارم پرسشنامه	
	Rho	p-value
سن	۰/۲۳۱	<۰/۰۰۱
معدل	۰/۰۵۷	۰/۱۲۰
تعداد نیمسال‌های تحصیلی	−۰/۰۵۲	۰/۱۲۸
تعداد نیمسال‌های تحصیلی برخوردار از مشاوره	−۰/۰۰۱	≥۰/۹

بحث و نتیجه گیری

در مطالعه حاضر، میزان رضایت دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی مازندران از عملکرد اساتید مشاور تحصیلی، متوسط برآورد شده است، به عبارتی دیگر اساتید مشاور در انجام وظایف محوله موفقیت متوسط داشتند. بیشترین رضایت به ترتیب در بعد هدایت و نظارت مستمر بر روند تحصیلی دانشجویان، آشنا نمودن دانشجویان با واحدهای مختلف دانشکده و دانشگاه و مقررات و فرآیندهای آموزشی، شناسایی و حمایت از استعدادهای درخشان و هدایت دانشجویان برتر، شناسایی زمینه‌های آسیب پذیر و عوامل غیر آموزشی موثر بر وضعیت آموزشی دانشجویان بود. همچنین این مطالعه نشان داد متوسط بارم پرسشنامه در بین دانشکده‌ها، در مقاطع تحصیلی مختلف، در بین رشته‌های تحصیلی مختلف، در رشته‌های پیوسته در مقایسه با ناپیوسته و بسته به وضعیت تاهل دانشجویان می‌تواند تفاوت معنی‌داری داشته باشد.

در پژوهشی که توسط Mousavi و همکاران انجام شد نتایج نشان داد که میانگین رضایت دانشجویان از بررسی وضعیت تحصیلی‌شان در پایان هر نیمسال تحصیلی (نسبتاً مطلوب)، ارزیابی و پیگیری استاد مشاور بر عملکرد تحصیلی‌شان نسبتاً مطلوب و در مشاوره آموزشی، میانگین رضایتمندی دانشجویان از برنامه‌ریزی و نظارت استاد مشاور بر انتخاب واحدهای درسی نسبتاً مطلوب می‌باشد (۴) که با یافته‌های این مطالعه همسو می‌باشد.

در پژوهشی دیگر که توسط Davoodabadi و همکاران انجام شد، نتیجه گیری گردید که میانگین نمره عملکرد اساتید مشاور ۲۲/۵۴±۷۸/۵۳ بوده که در حد متوسط ارزیابی می‌شود. عملکرد اساتید مشاور در رشته‌های متفاوت دارای اختلاف معنی‌دار بود. بین میانگین نمره عملکرد بر حسب جنسیت دانشجو اختلاف معنی‌دار دیده نشد (۵) که نتایج آن با مطالعه حاضر، هم‌راستا می‌باشد.

در تحقیقی که توسط Ebrahimipour و همکاران انجام شد، نتایج نشان داد که عملکرد اساتید مشاور نتوانسته است جایگاه رضایت بخشی را در بین دانشجویان به دست آورد (۶) که با یافته‌های این مطالعه، هم‌راستا می‌باشد.

[DOI: 10.22088/JBUMS.27.SUPPLEMENT_1_MEDICAL_EDUCATION_5]

در تحقیقی که توسط Delaram انجام شد، نتایج نشان داد که اجرای طرح استاد مشاور نتوانسته است جایگاه رضایت بخشی را برای دانشجویان فراهم کند (۷) که با نتایج مطالعه حاضر هم‌راستا می‌باشد. در تحقیقی که توسط Esmaeilpour و همکاران انجام شد، نتایج نشان داد که ۷۶/۱٪ دانشجویان از عملکرد اساتید مشاور رضایت دارند (۸) که با نتیجه این مطالعه که میزان رضایتمندی متوسط گزارش شده است همخوانی ندارد.

در تحقیقی که توسط Seyedmajidi و همکاران صورت گرفت، یافته‌ها نشان داد که ۳۷/۲٪ دانشجویان آگاهی کافی در مورد اینکه چگونه از استاد راهنما کمک بگیرند را نداشتند در حدود نیمی (۵۰/۳٪) از دانشجویان حضور استاد راهنما در ساعت اعلام شده و ۵۷٪ نیز برگزاری برنامه مشاوره به طور منظم را بد و خیلی بد گزارش کردند (۹) که با نتیجه این مطالعه همسو نبود.

در تحقیقی که توسط Sum و همکاران صورت گرفت، یافته‌ها نشان داد که ۷۱/۷٪ از دانشجویان تعداد مراجعات کمی به مشاور خود داشتند. تنها ۱۳/۴٪ از آنان آگاهی مطلوبی از نحوه عملکرد اساتید مشاور در دانشگاه داشتند. سطح رضایتمندی اغلب دانشجویان از عملکرد اساتید مشاور در دانشگاه نامطلوب بود (۱۰) که با نتایج این مطالعه هم راستا نمی‌باشد.

در مطالعه ای که توسط Moulana و همکاران صورت گرفته، یافته‌های آن‌ها نشان داد که ۵۰٪ از دانشجویان از زمینه‌های مختلف فعالیت‌های اساتید مشاور آگاهی داشتند بیشترین مراجعه به اساتید مشاور در رابطه با اخذ منابع علمی و آموزشی و مشکلات تحصیلی بوده که به ترتیب میزان رضایتمندی مطلوب، ۴۹/۳٪ و ۴۷/۶٪ بوده است. همچنین از بین دانشجویان، فقط ۳۲/۲٪ از فعالیت‌های اساتید رضایت داشتند. سپس آن‌ها نتیجه می‌گیرند که اگرچه یک سوم دانشجویان از فعالیت‌های استاد مشاور رضایت فراوان داشتند اما این پژوهش نشان داد که تا دستیابی به اهداف مورد نظر در ارتباط با نقش اساتید مشاور، فاصله وجود داشته و نیاز به تحقیقات بیشتر در این راستا و نیز فراهم نمودن امکانات مختلف، جهت ارائه هر چه بهتر خدمات مشاوره ای وجود دارد (۱۱). با توجه به این که محققین این مطالعه در گزارش خود از درصد، فراوانی استفاده کرده و با معیار نمره دهی مقاله حاضر یکسان نبود لذا نتایج دو مطالعه قابل مقایسه نمی‌باشد.

نقاط قوت مطالعه حاضر، طراحی و روانسنجی یک پرسشنامه معتبر و پایا بر اساس آخرین آیین نامه، حجم نمونه بالا، همکاری خوب دانشکده‌ها و طبقه بندی مناسب یافته‌ها بوده است. همچنین از مهمترین نقاط ضعف مطالعه، رخداد پاندمی کوید ۱۹ در مراحل پایانی انجام مطالعه بوده که مانع استفاده بهینه از نتایج مطالعه شده است.

با گذشت قریب به دو دهه از ابلاغ آیین نامه استاد مشاور و ویرایش‌های مکرر آن از سوی وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی، به نظر می‌رسد که هنوز این برنامه نتوانسته است رضایت دانشجویان را جلب نماید. با توجه به نتیجه مطالعه حاضر انتظار می‌رود که اساتید خود از مقررات و آیین نامه‌های آموزشی مرتبط با دانشجویان آگاهی کامل داشته و دانشجویان تحت پوشش خود را نیز به طور کامل با آن آشنا سازند. همینطور لازم است اساتید به صورت فعال استعدادهای دانشجویان تحت پوشش خود را شناسایی نموده و جهت هدایت این استعدادها در مسیر مناسب اقدام نمایند. همینطور لازم است که اساتید مشاور با زمینه‌های آسیب پذیر و عوامل غیر آموزشی موثر بر وضعیت آموزشی دانشجویان آشنا بوده و به موقع جهت رفع آن اقدام نمایند. لذا ضروری است اساتید در ابعاد مختلف مشاوره توانمند شده و نسبت به مشاوره مناسب به دانشجویان اقدام نمایند. با توجه به اینکه در تمامی دانشگاه‌ها مرکز مشاوره و مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی (EDC) وجود دارد، پیشنهاد می‌شود این دو مرکز به اتفاق هم برنامه‌های منظمی را جهت توانمندسازی کلیه اساتیدی که به عنوان استاد مشاور تحصیلی فعالیت می‌کنند، تهیه و اجرا نمایند.

تقدیر و تشکر

بدینوسیله از معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی مازندران به جهت حمایت از تحقیق، همچنین از تمامی کارشناسان مسئول، به ویژه کارشناسان آموزش در دانشکده‌های تابعه دانشگاه که در تکمیل پرسشنامه‌ها همکاری نموده‌اند، قدردانی می‌گردد.

[DOI: 10.22088/JBUMS.27.SUPPLEMENT_1._MEDICAL_EDUCATION_..5]

References

1.Harden RM, Crosby J. AMEE Guide No 20: The good teacher is more than a lecturer - the twelve roles of the teacher. Med Teach. 2000;22(4):334-47.

2.Ministry of Health and Medical Education, Islamic Republic of Iran, Secretariat of the Supreme Council for Medical Sciences Planning. Regulations of the Consulting Professor: Approved at the 72nd meeting of the Supreme Council for Medical Sciences Planning 2019. Available from: https://hcmep.behdasht.gov.ir/uploads/369/doc/Aeen_OstadMoshaver97.pdf

3.Asghari M, Hajizadeh E. Statistical methods and analyzes with a view to research methods in biological and health sciences. Iran, Tehran: Jihad-e-Daneshgahi Publications; 2011. p.397-402. [In Persian]

4.Mousavi P, RokhAfrooz D, Pourghaumi S, Hekmat K, Haghaghizadeh MH, Hayati F. Survey of Nursing and Midwifery Students' SatisfactionfromPerformance of Academic Advisors in 1394. 2017;8(1):56-65. [In Persian]

5.Davoodabadi M, Kabir K, Shirazi M, Najafipoor S, Khalegi E. The Study of Mentor's Performance from Students View in Alborz University of Medical Sciences 2013. Alborz Univ Med J. 2016;5(2):87-94. [In Persian]

6.Ebrahimipour H, Arazi R, Shadnam Z, Nasrollahi S, Ebrahimipour S, Lael- Monfared E. Duties and Performance of Academic Advisors from the Students' Perspective. Res Med Educ. 2015;7(2):69-77. [In Persian]

7.Delaram M. Students' satisfaction about the performance of academic advisors before and after implementation of the Advisors` Project in Shahrekord University of Medical Sciences. J Med Educ Dev. 2013;8(3):33-43. [In Persian]

8.Esmaeilpour M, Moafi L, Houshmand Dalir R, Akbarzadh R. Evaluation of the Student Satisfaction about the Performance of Faculty Members of Sabzevar University of Medical Sciences in 1397-98. Paramed Sci Milit Health. 2019;14(1):18-25. [In Persian]

9.Seyedmajidi M, Jahanian I, Moradi N, Bijani A. Students' viewpoints about academic guidance and consultation at Babol University of Medical Sciences. J Med Educ Dev. 2013;8(2):2-14. [In Persian]

10.Sum Sh, Tayebi M, Gharakhani M, Moslemi D, Pourghasem M. Role of university advisors in the viewpoint of medical sciences' students. Educ Strategy Med Sci. 2012;5(1):23-9. [In Persian]

11.Moulana Z, Shahandeh Z, Alaoddolehei H, Kalantari N. Assessment of Satisfaction Rate of Paramedical Students About their Professor Advisors Activities at Babol University of Medical Sciences, 2011. Med Educ J. 2013;1(1):45-50. [In Persian]

[DOI: 10.22088/JBUMS.27.SUPPLEMENT_1_MEDICAL_EDUCATION_.5]